

Bureus anger som runstenens plats: »Vidh Kasby.» I *Ransakningarna* meddelas, att »Widh Kaasby Herre Gårdh finnes een Runasteen stoor men inthet påskrifwen». Möjligen är det U 482 som avses. — Peringskiölds *Monumenta*: »Kassby i Humblegården vijd Rudedammen» (B 208: »Karsby rudedam», L 573: »Karsby rudedam»). — O. Celsius har om stenen endast följande anteckning: »Kaasby och Lagga Sochn i dammen. Tolfman i Morby dixit die j. 13. 1728.» Tydligt har Celsius icke själv besökt platsen och sett runstenarna — han känner till, att 3 runstenar finnas vid Kasby —, utan endast fått muntliga uppgifter av en nämndeman i Morby, Lagga sn. — På vänstra sidan av stenen är följande inskrift inhuggen: »ÅTER UPREST ÅR 1764.» Möjligen har därför stenen, som på 1600-talet stod »vijd Rudedammen», fallit omkull och hamnat »i dammen», tills den år 1764 blivit upptagen och åter rest. — Då Dybeck besökte platsen omkring 1860, var stenen flyttad och stod som grindstolpe vid södra sidan av parken. Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Rånäs» (1868): »vid afvägen till Kasby står som grindstolpe N om vägen en sten». Så stod den sedan ända till år 1941, då den genom Riksantikvarieämbetets försorg flyttades till sin nuvarande plats, sedan den befriats från de järnkrampor, på vilka grindarna hängt.

Grå granit. Höjd 1,97 m., bredd 0,50 m. Ristningens höjd 1,54 m., bredd 0,43 m. Ristningen är djupt huggen och mycket tydlig. Den är i brottet ljus mot stenens f. ö. gråa patina.

Inskrift:

× uistain auk × þurstin × auk × fasti × litu × raisa × stin × at uikrim × broður sin ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Vistæinn ok Þorstæinn ok Fasti letu ræisa stein at Vigrim, broður sinn.

»Visten och Torsten och Faste läto resa stenen efter Vigrim, sin broder.»

Till läsningen: Intet sk efter 7 n, 40 t och 52 r. Övre delen av sk är skadad efter 17 n och 38 n. 43 k är icke stunget.

Bureus: 1 u saknas. 41 r. — Hadorph och Helgonius (B 208): Sk framför 1 u saknas; likaså sk efter 20 k, 38 n och 55 n. 52 u. — Dybeck: Sk framför 1 u saknas; likaså sk efter 38 n. 52 r.

Namnet *Vigrimr* synes, märkligt nog, icke vara belagt i några andra nordiska källor. Det är annars bildat på regelbundet sätt av väl kända namnleder. Namnen *Vistæinn* och *Vigrimr* visa variation i bildningen, liksom också namnen på två andra bröder *Vistæinn* och *Þorstæinn*. Namnet *Faste* är ett kortnamn till sammansatta namn på *Fast-* och *-fastr*; se E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 99 f.

Ornamentiken på stenen är ytterst enkel. Man nästan förvånas över att ristaren har lämnat den släta och för ristning väl lämpade ytan mitt på stenen tom, utan ens ett traditionellt kors.

483. Kasby, Lagga sn.

Pl. 93.

Litteratur: B 205, L 2007, D 2: 186. *Ransakningarna* 1667—84; J. Peringskiöld, *Monumenta* 3, bl. 11; UFT h. 2 (1872), s. 35; E. Brate, *Anteckningar* 1914 (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds *Monumenta* och B 205); Dybeck a. a.; Brate foto 1914 (ATA).

Runstenen står nu rest t. v. om infartsvägen till Kasby från landsvägen Lagga—Funbo, 3 m. från grinden till parken, mitt emot U 482. Ristningen är vänd mot NÖ. Stenen restes på denna plats år 1941.

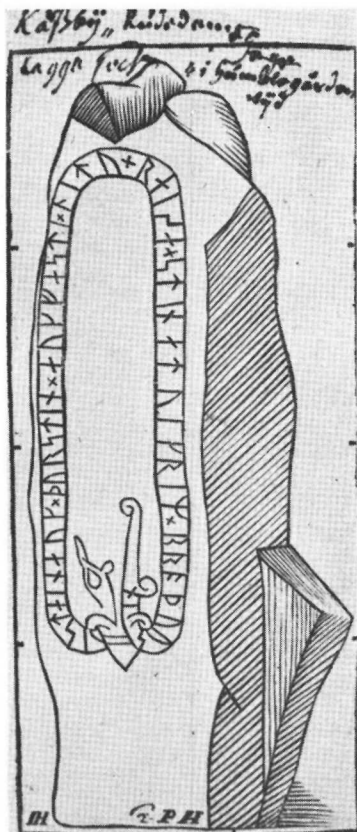

Fig. 207. U 482. Kasby, Lagga sn. Efter B 208.

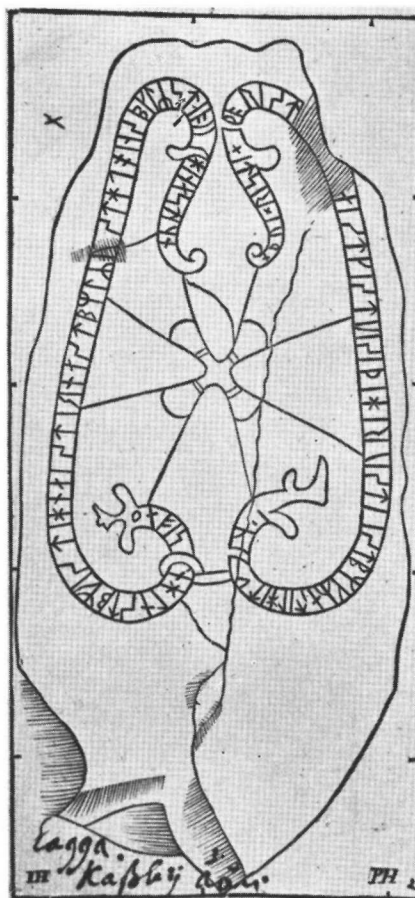

Fig. 208. U 483. Kasby, Lagga sn. Efter B 205.

Runstenen är säkerligen en av de båda, som omtalas i *Ransakningarna*: »Widh Kaasby SäteGårdh i Åbrädden 2 Runsteenar men mycket gamble att dhe nepligen kunna läsas.» På träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har antecknats: »Lagga. Kassby åän» (B 205: »Kassby å», L 2007: »Kasby å»). — Dybeck: »Två större stycken af en runsten, hvilka nu äro grindstolpar vid Karsby gård.» Uttrycket tyder på att de båda delarna av stenen redan nu varit skilda åt och stått var för sig som grindstolpar. På teckningen äro de emellertid sammanförda till ett helt. — I beskrivningen till Geologiska kartbladet »Rånäs» (1868) uppges, att »såsom stolpar för Kasby Ladugårdsgrind finnas tvenne stenar, som förr varit blott en», under det att U 484 säges stå mitt emot U 482, sålunda vid infartsvägen. Detta torde emellertid vara ett misstag. Brate uppger nämligen uttryckligen, att det vänstra, större stycket av stenen U 483 stod på vänstra sidan av infartsvägen till parken mitt emot U 482, det högra, mindre stycket på norra sidan av vägen från manbyggnaden till stallet, mitt emot U 484. Och detta stämmer med Brates egna fotografier. Båda styckena av U 483 ha i varje fall, i likhet med U 482 och U 484, tjänstgjort som grindstolpar. År 1941 flyttades de till sin nuvarande plats och hopfogades med stenkitt.

Grå granit. Höjd över marken 1,85 m., bredd 1,18 m. Stenen var redan på teckningen i B 205 kluven i två hälfter av en spricka nedifrån uppåt; den har tydligen legat på marken, då foten avbildas som fri. Upptill på v. sidan är ett stycke bortslaget; det saknas redan på Dybecks teckning. Ristningen är delvis mycket grund och otydlig, särskilt de båda djurhuvudena.

Inskrift (med det inom [] supplerat efter B 205):

+ **fisnhlnstbmlstihnaist · irnastb[ml]R[usthtoinsbklrstio]hinastimr** +
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55
 + **pui × risii × oris[t . . .]ai · stkistknstpihuoiist × iistbmkristithit - - - t - - +**
 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110

Till läsningen: Bst i 1 **f** gå icke upp till ramlinjen. Bst i 4 **n** är mycket svag. Efter 7 **n** finnes en rund fördjupning, som möjligen är huggen. I 11 **m** finnes en bågformig linje mellan hst:s slutpunkt vid nedre ramlinjen och h. bst:s slutpunkt vid övre ramlinjen. 23 **r** är omvänt. Övre delen av 29—32 **mlau** är borta, liksom följande runor i h. runslingan ända upp till slingknuten. 56—57 **ma** äro skadade och osäkra. 64 är möjligen ett upp- och nedvänt **t**. 69 **s** är svag, och därefter äro omkring 7 runor förstörda. Nedre delen av 71 **a** är borta. 80 **n** har en lågt sittande bst t. h. om hst; den förefaller vara huggen. Efter 85 **h** följa två stavar, varav den senare något lutar in mot den förra; snarast **u**. 101 är en **s**-runa med **t**-bistavar anbragta på övre stapeln. Bst i 103 **t** äro svaga, särskilt den vänstra. Runorna efter 106 **t** äro skadade och kunna ej fastställas, med undantag av ett **t**. Också på denna sida slutar inskriften med ett sk +.

Hadorph och Helgonius (B 205): Framför 1 **f** en runa **a** (i st. f. skiljetecknet +). 12 **i**. Sk efter 21 **t** saknas. 36 **t** har bst endast t. v. 39 **n** har bst endast t. v. 56 **m** har bst endast t. v. (omvänt **k**). 57 **n**. 64 är upp- och nedvänt **t**. Sk efter 72 **i** saknas. 80 **i**. 82 **i**. 86—89 **iru** (de båda sista runorna upp- och nedvända). Sk efter 91 **t** saknas. 100 **a**. 103 **i**.

Dybeck: Framför 1 **f** en runa **n** (i st. f. skiljetecknet +). 2 **i** saknas. 12 **i**. 21 **t** saknas. 29 **n**. 47—48 **io**. 55 **i** saknas. 56 omvänt **k**. 64 upp- och nedvänt **t**. Sk efter 72 **i** saknas. 80 **i**. 82 **i**. 86—89 **iru** (de båda sista upp- och nedvända). Sk efter 91 **t** saknas. 103 **i**.

Brate: 2 **i** saknas. 3 omvänt **s**. Runorna 4—13 saknas. Framför 48 **h** läser Brate en runa **i**. 50—51 **ni**. Runan 56 uppfattar Brate som en binderuna av **m** och **i**. 64 upp- och nedvänt **t**. 71 **o**. Sk efter 72 **i** saknas. 80 **i**. 86—89 **irnu** (de båda sista upp- och nedvända).

Den långa inskriften ger icke någon språklig mening. Flera gånger återkommer samma följd av runor, tydligen ett stycke av runraden: 8—12 **stbml**, 26—31 **stbmli**, 40—44 **sbkli**, 53—57 **stima**, 94—99 **stbmka**. 98 **k** är därför sannolikt fel för **i**. 42 **k** torde rätteligen ha varit **m** (en bst t. v. uteglömd), och mellan 40 och 41 torde ha funnits ett **t**. En annan del av runraden (»andra åtten») återfinnes, med en del oregelbundenheter, i 16—20 **hnais** och 49—53 **hinas**. Däremot är det påfallande, hur sparsamt runor ur första åtten förekomma.

Ristaren upprepar sålunda meningslösa runföljder, vilkas ursprung emellertid är uppenbart. Det är tydligt, att runorna för honom icke ha någon språklig uppgift, endast ett dekorativt syfte. Det är därför oriktigt att som Brate förutsätta, att »inskriften utgör en lönnskrift, som ännu icke kunnat tydas».

Däremot är det riktigt, då Brate påpekar, att runstenen U 483 i sin ornamentik har en viss likhet med U 484. Dock torde likheten knappast bero på att de båda stenarna tillsammans utgjort en minnesvård — med minnesskriften på U 484 och det tillhörande korset på U 483 — och sålunda varit ristade av samme man. Såväl ornamentiken och runornas former som framför allt ristningstekniken visa tydligt, att så icke har varit fallet. U 483 är utförd av en diletterant, som har roat sig med att utan något uppdrag göra en runsten. Likheten med U 484 — i fråga om ormhuvudets form — kan tillräckligt förklaras av att han har sett denna runsten och i viss mån imiterat densamma.